

שלושים שנה לחוברת צנומה אחת / מאת דן מירון

דר של דלף וכלב" (יילל לתן רעב עם רוח ועם זלף / יבב לכי לב...); התרועה ללחם, לדגן, לאסם המלא (מלאו השקים ושאוים עלי שכם, / הריעו ללחם! הריעו ללחם!) ובצידה הרעב הדקיק והחד, תנה הי מעבר (הנעשה כאן, אפשר, במקדם יותר מבשירת אחרים) סן ה"דווי" ש" בפגישת אדם עם ה"בוהר", שבפניית פלצות אל אלוה דימוני (מכל פינת מרזח / מתוך צואה וקיא / יהללך — הללויה וי — / הללונו ביין! / הללו יה בשקר! / הללונו בהבל וי) לשירת הבטחונים המהפכניים החברתיים, שיר רח ה"נגד" (ברוכה תהיי המשטמה) וה"בעד" (עבודה ולחם), היוצאת לקרב בשורות מרוגזות נוסח מאיר קובסקי, הקוראת לכל הפייטנים, חר בני המולדת והעם, לנפץ שמשות בבית האלוהים, אף דמנחם של זקן ונער, של המונים ה"ים ושרים את שירת, לא אל, לא מלך, לא גיבור מתרומה כאן.

הנה הנם: בניהם של סוחרים שהפי כו ל"פרוליטארים", לפועלים הקלאיים ולחוצני בכביש. הנה עולמם תערוכת קוסבית של אושר היעוד והשליחות ושל יגון הקרבן החברתי, הנדחק לה ביע עצמו, בלא יודעין, באבטואירוס יות קלה, ילדותית משהו, באהבה לי גוף חצח והפריך ("עור וגידים ועצי מות, הללויה"), בסמלי האיל בסבך הי עקדה, גולגולה השמש הנערפת (הי, למה אדום ללבושך, הערב? — / המה בי התיזה דמיה") ובתמונת הגדי הל" בן, הגלותי ("אונסער מיין קינד'ס וויג'לע / שטעהט, וייט ווי שני צי ג'לע"), שה האלוהים, הנושא בתוכו את שפע האסוציאציות של "אכן חל" יינו הוא נשא"...

הקריאה בקונטרס של אלמי שופכת על מטיבים ידועים אלה אור מיוחד, דווקא הפגישה המהודשת עמם בקונ" טרס הבלתי מוכר מוציאה אותם, לפ" תע, מתחום שיגרת הקליטה הספרותית והופכת אותם לחלק חי של עולם רוי תני חי, לקולות בני היכר בזמנומו והמהומו הרגשיים של השאין הבלתי מוחש, המנסר ועולה ממעמקי הוויי" תם של אבותינו.

מישוש עם עולמה של תקופה. הנה אותה הליכת שחרית אמבילנטית, שהציה דרך מכאובות וחציה דרך ששונות אל חוויית העבודה הפיסית, הרחמים המאושרים הבוכיים על אצב" עות השעוה הדקיקות, הלבנות, המת- קדשות בקדושת היבלת (ידי חלבנות כמו כלות בבכי / יצאו לקראת עמל / — קדשנו! — / על שמי בשרי העגור מים / כשמש / הדלקתי היבלת...), הנה גילוי האירוס המשכר של האדמה השחורה, הנחרשת, הנענית בדגן (אל חיק מולדת אם הבאתי גוף ברזל!); הצרוף, העומד על הסובלימציה של זעה שהפכה לסל, צרוף החרוזים הקר

זהו שימוש במונח מתוך צופן רגשי לשוני שאין אנו נזקקים לו, זהו חלקה הראשון של סיסמת התקופה. אנו אי" ננו יודעים את חלקה השני, המשיב, ומשום כך נשארים אנו אטומים בס" ניה. דבר זה מתמחש מייד על פי זכ" רון תפקידה של המילה בשירת שלונ" סקי המוקדמת. (הלבישיני אמא כש" רה כתונה פסים לתפארת / ועם שח" רית הוביליני אלי עמל...), למשל, הקואורדינציה המטיב"ת המלאה של השירים הספורים שנאספו לקונטרס צנום ובלתי-ידוע זה עכ מרחבי שיר" תנו של שנות העשרים, הופכת את הקריאה בהם למפגש מוחשי עד כדי

הדרך שעושים שיריו של המ" שודר, מחוברותיו הראשונות, הצ" נומות ורכות הכריכה, אל כרכי ה"כל כתבי" או "כל שירי" המהו" דרים והכרסתניים, אינה אומרת מיתמורפוזת של דפוס ונייר גרי דא. אין דומה, למשל, קריאת שר ריו של שלונסקי בקונטרסיו הרא" שונים של שנות התרפ"ד והתרפ"ז לקריאתם במהדורתם הנכבדה וה" כבדה של שנות החמישים. מהדר" רת החמישים הוסיפה להם ארשת של חשיבות, הפכתם לחוליה ב" שלשלת התפתחותית מסובכת, אך נטלה מהם משהו שברעננות ושב" חד-פעמיות ראשונות. המרדנות של שנות העשרים מצאה את בי" טוייה לא רק בגוף השיר; בצירופי הלשון החדשים, בדימויים, בחרוז ובקצב, אף צורת האות, חיתוך ה" עמוד וצבע השער שותפים לה. כלום אין הרמת הקול של שירת א. צ. גרינברג ומראיהן הגמלוני והמזור של קונטרסיו הענקיים (נוסח אלבום) שנים שהם אחד? וכי לא יאבדו שירי "הגברות ה" עולח" ו"אימה גדולה וירח" משהו מהותי מאד כאשר יכונסו לכרכים מיושבים בדעתם וסולידיים במר" איהם?

יפה כותו של קונטרס קטן ושכוח, ב. ש. ע"י, מאח משורר שאין שמו רשום בדפתרי השמות, א. א. ל. מ. י. לעורר תחושה הריפה של פגישה עם אקלים לוחני מיוחד במזגיו וברוחו" תיו, אקלימה הרוחני של העלייה הש" לישית, הכל מתנכר כאן ביחודן של אותן שנים, למן חיתוך הלינול הרהב, המתריע, המכריז על עצמו, דרך צור" פי הגון של אדום ושהור ועד לרישום החלוף הבלורית ופרום הכתונת (אגב המעבר משירת ראשית המאה לשירת שנות העשרים מסתמל כולו במעבר פן התצלום החום-שחור הכבד שממנו נשקפת אלינו תמונת המשורר, היושב לבוש במשובחת שבהליפותו על ה" מצועצע שבכסאות ה"פוטוגרפיה" ה" וורשאית או האודיסאית הנודעת, לרי" שום האקספרסיוניסטי המהוצף, עז הקו), ולמעלה מכל זה — הכותרות, הקונטרס כולל שני מהזורי שירים, ר" לשניהם קבע המשורר שמות בני מי" לה אחת: "עמל" ו"ב. ש. ע"י" — שתי מילות בוחן ללבנה של תקופת

אנו נתונים כאן בימים שלפני האינ- טלציה של המלים הגבוהות (אפשר שמסתמן כאן אותו תהליך שהיה ע" תיד להולידה). המילה "עמל" כוללת כאן ששים טעמים, אחרי היסטוריה סימנטית מורה מאד, שבראשיתה ציי" נה המילה — חטא "ינשו, רשע וי" סורי דין כאחד — הגיעה לכס המלי" כות. משמעותה רחבה הרבה יותר מזו של המילה "עבודה" המשמשת כיום ושימשה גם אז ("חוסר עבודה") ב" משמעות טכנית יותר, אחר שהורדה מגדולתה הראשונה, הבלוית ("העבר" דה היא כל היינו — מכל צרה תצילי- נר"), ה"עמל" מציין עולם חוויית ש" לם:

כצפרים לבקר המריאו הכפיים
כפים —]נ. ט.
ואבין:
עמל".

המשורר ה ב ין. חיתוך השורות וחלוקתן מעיד על חשיבותה ועל מש" קלה של הכנה זו, שהפכה לגילוי, כמ" עט להארה, הבוקר, הרגשת הצפוריות הקלילה של ה"כפים", האושר הסתום והאימה הסתומה — כל אלה מצאו לפתע מכנה משותף, התמחושו בצליל ובראות אותיות של מלה, נמצא המפי" תח ללבו של העולם הור. משום כך נראית למשורר המילה מלאה תוכן משם עצמה, הוא סומך עליה, שתסביל לבדה משוי של שורה שלמה, הוא חוזר ונצמד אליה עשרות פעמים. הוא מצרף אליה מילות לב נוספות ("אדם", "אדמה", "מולדת"), הוא מפזר אותה ומדמה שהטביל בזה את קוראו במעמקי הישות החווייתית האקסטטית, שאותה הוא הפץ לבטא. העובדה שלנו, בני דור המרכאות, נר" אה כל זה הלול עד אין קץ. העובדה שהערך הספרותי מתפקק כאן אינה הופכת את השימוש במלה למליצי,

שיר מתוך "בשער"

מאת א. אלמי

לרעי — אברהם

פיטן צועק: „הושיעה אלהים!"
 פיטן בוכה: „הוי, אבא—אמא!"
 סגרו החלונות!
 בכו, בכו הפיטנים,
 עת הסופה, עלי גלי צחוקה הרעימת.

אני קבר לא אבקה. פעורות עיני בסער.
 זרם, רות.

יש שיר אחר לדור.
 הקשיבו! מתוך ילל
 לליל

ילכו, ישירו
 צמודים זמן ונער:
 — „לא אל, לא מלך, לא גבור"

עתה תיליל סופה. עתה גבר הליל.
 פיטן נצמד אל חיקי, פיטן נבוך בסער.
 לא, לא! יותר אני לא אהפיל
 בהשרף אדם בשער.

אנחנו עניים. אקור הרות, קר.
 מולדת לבנה סוקרת על הלחי.
 בשדות תבל רבה שמחה תצמח מחר
 ואל לנו הדמעה, ואל לנו תבכי!

- אני יודע:
- שחר. קר.
- תנופת הקד.
- פטיש.
- צוק סלע.
- הר.
- לא עצב דל.
- אין פנאי:
- „מתח גוף!"
- „כון כל גיד!"
- עמל. —

קול אנתה בקרוב. אדם מרעיב אדם.
 בית־תפלתכם החם סגור, מוגף־חריסים.
 הי, פיטנים! חובבי מולדת, עם!
 קרימו ראש וצאו,
 נפץ שמשות בבית האלהים!

ובחיל ונעה וחיל
 ובליל סועה ונסער
 עת בשר העוללים בכל פה יזלל רעב
 כמוכם, בני־אדם, לחוללים, לגיל
 אני אצא לשער

טרקד גופי בקרב.
 יזרם דמנו אל תבל, קורם לגיא מימי הנחל.
 עתה תיליל סופה. אקור הרות, קר.
 ידינו — צעקות אלי מחר!
 עינינו — בערה עם שחר!
 ירושלים, ה' תרפ"ז